

MIR

Glasiló koroških Slovencev

Leto XXX.

Celovec, 4. listopada 1911.

Št. 53.

Slovensko kršč.-soc. delavsko društvo v Celovcu

priredi

v nedeljo dne 5. novembra 1911 točno ob
8. uri zvečer v veliki dvorani hotela Tra-
besinger v Celovcu žaloigro

Mlinar in njegova hči.

Med dejanji svirajo tamburaši.

Vstopnina: Sedeži I. vrste 1 K, II. vrste
70 vin., lože 1 K 20 vin., stojišča 30 vin.

K obilni udeležbi vabi

odbor.

Slovenska manifestacija v Celovcu.

XXI. letni občni zbor »Katol. političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem« se je v četrtek, dne 26. vinotoka, razvil v sijajno manifestacijo koroških Slovencev za svoje pravice. Velika dvorana v hotelu Trabesinger je bila natlačeno polna; tudi lože so bile zasedene. Nad politično zavednih narodnjakov iz vseh krajev Koroške je prihitelo v Celovec, da da duška ogorčenju zaradi razpusta istega društva.

Društveni predsednik gosp. dr. Janko Brejc je v pozdravu povdarjal, da se vrši redni občni zbor političnega društva ob izrednem času; izredna je tudi udeležitev, ki kaže, da se Slovenci zavedajo pomembnosti tega občnega zbora. Koroški Slovenci smo prestali veliko politično in narodno krizo, veliko bolezen, ki bi nam bila lahko postala smrtna. Odbili smo zavraten naskok nemških nacionalcev, podpiranih od deželne vlade (po celi dvorani zagrmijo klici ogorčenja). Zbrali smo se, da iznova prisežemo na zastavo, katera je doslej mnogokrat zmagovito, vsakokrat pa častno vihrala v boju za pravice in svetinje slovenskega naroda na Koroškem. Obhajamo dan zmage!

Izreden je tudi na koroških tleh pojav, da je mogoče tokrat pozdraviti odpo-

slanstvo »Hrvatsko-slovenskega kluba« državnih poslancev na Dunaju (živio-klici in viharo ploskanje), gospoda državnega in deželnega poslanca in namestnika deželnega glavarja štajerskega dr. Jankoviča (ploskanje), zastopnika kranjskega kmeta gospoda državnega in deželnega poslanca Demšarja (ponovno odobravanje) in seveda našega g. Franceta, ki ga ljubimo nad vse. (Gromoviti živio-klici in ploskanje). Navzočnost deputacije »Hrvatsko-slovenskega kluba« daje današnjemu zborovanju poseben političen pečat. Ta navzočnost je viden izraz, ne samo zanimanja poslancev za koroške razmere, ampak tudi dejstva, da je Koroška in ostane bistven del slovensko-hrvatske skupnosti. (Odobravanje in klici: Tako je!)

Pozdrav od »Hrvatsko-slovenskega kluba«.

Dr. Jankovič, od zborovalcev priščno pozdravljen, je pozdravil shod v imenu »Hrvatsko-slovenskega kluba«: Dragi rojaki, ljubi Korošci! S prekipevajočimi čustvi Vas pozdravljam, ki ste prihiteli od vseh strani, da praznujemo novo vstajenje. Sovražnik Vam je hotel uničiti Vašo organizacijo, vedoč, da je politično društvo to za narodno življenje, kar je srce za telo; saj ste v društvu kovali načrte za delovanje, povzdigali pogum in odpornost naroda ter odbijali sovražne navale. To društvo je vstalo danes od mrtvih, njega vstajenje obhajamo in pričujemo, da hoče ostati koroški Slovenec zvest svojemu narodu in slovenski domovini, kljub temu da se mu kruh ne reže tam, kjer bi se mu moral dati. (Odobravanje.) Vesel sem, da Vam morem izročiti pozdrave »Hrvatsko-slovenskega kluba« in Vas zagotavljati, da nam je Koroška naša najvažnejša in najljubša točka. (Viharno odobravanje.) Koroška je hčerka, ki jo ljubimo z bolečinami, pa tudi z nemejeno ljubeznijo, ker vemo, da naš narod v svojem obstanku ni nikjer tako ogrožen, kakor na Koroškem.

Govornik izroči pozdrave gg. dr. Šusteršiča, dr. Kreka in dr. Korošca, ki so bili vsi

trije namenjeni na shod, pa so vsled važnih posvetovanj glede vstopa v vladno kolo zadržani in se opravičijo. Položaj v državnem zboru je kritičen. Nemški »Nationalverband« ni enoten, kot se je nazunaj kazal. V njem so sedaj velike razpoke, zlasti med sudetskimi in alpskimi Nemci. Sudetski Nemci hočejo iz vladne večine izključiti Čehe, alpski pa Jugoslovane, ker so ministrskemu predsedniku rekli, da ravno Koroško in Štajersko smatrajo za hvaležen objekt za pomenčenje. (Ogorčeni klici: Škandal, škandalozno!) Vlada pa brez nas Jugoslovanov nima večine. Poznamo svoje stališče in je bomo znali braniti. Naj bo, kakor hoče, mi vemo za gotovo le eno, da v vseh razmerah ostanemo zvesti svojemu praporu, slovenskemu narodu, kmečkemu ljudstvu, ki ga zastopamo, in bomo z njim delili žalost in veselje ter da bomo predvsem skrbeli za korist in procvit kmečkega stanu, ki je stebel našega naroda. Čeravno politični položaj ni ravno najboljši, smo vendar prepričani, da se nam bližajo boljši časi. Znan nemški pisatelj poroča v svoji najnovejši knjigi, da ima prestolonaslednik predvsem nas Jugoslovane rad in da si je ohranil svoje prepričanje o nas kljub potvorjenim poročilom o Jugoslovanih. (Gromovito odobravanje.) Toda sedaj ne smemo omagati, ravno sedaj moramo vztrajati. Poklicani voditelji, zlasti župani in drugi, ne omagajte, in naše delo bo venčano in nam v večno čast! (Dolgotrajno odobravanje.)

Dr. Brejc se zahvali g. dr. Jankoviču in »Hrvatsko-slovenskemu klubu« za naklonjenost.

Poslanec Grafenauer, od zborovalcev živahno pozdravljen, pozdravi na koroških tleh svoja sobojevnika z Dunaja, gospoda poslanca dr. Jankoviča in Demšarja. Omenja, da slavimo zmago nad najljutejšim nasprotnikom, nad nemškimi nacionalci, in nad še hujšim, to je nad našo deželno vlado. Naznanja kot veselo vest, da deželni

Podlistek.

V tatarski sužnosti.

Odlomki iz rodbinske kronike Aleksija Zdanoborskega.

Napisal H. Sienkiewicz. — Poslovenil Š. K. I.

Moj sluga je jahal nekaj časa pred menoj, nekaj časa kraj mene in udarjal na teorban, dočim je moje srce trpelo od tuge in od hrepenenja po Marysji. Čim bolj sem se oddaljeval, tem bolj je vzkipevala moja ljubezen po njej. Tedaj sem se spomnil besedi: »post equitem sedet atra cura*«, ko se nisem mogel pogovoriti s čestitim gospodom Woršyanskim, in ko mu nisem hotel povedati o svojih občutkih, ni mi preostajalo nič drugega nego s sabljo v roki si priboriti srečo in šele takrat stopiti predenj, ko bom oženčan s slavo.

Niti Bog, niti moja draga Marysja mi ne more zameriti, da nisem storil že preje. Da bi mi ona zapovedala iti v ogenj ali v vodo, ali preliti svojo lastno kri, Ti, Jezus Kristus, ki gledaš v moje srce, vidiš, da bi bil to storil.

Vendar je bilo nekaj, česar ne bi bil mogel žrtvovati svoji mili deklici: namreč

svoje plemenite časti. Nisem imel premoženja, ali v mojih žilah teče ponosna kri; moji predniki so mi zapustili zapisnik, ki mi je svet. V njem stoji, da nikdar naj ne pozabim, da je moje telo moja last in da ga smem uničiti. Toda neomadeževana rodbinska čast je dedščina mojih prednikov, ki jo moram neomadeževano vrniti, kakor sem jo jaz dobil.

Gospod, daj večni mir in pokoj mojim dedom in večna luč naj jim sveti!

Da bi bil spoštovani gospod Woršyanski s tem zadovoljen, da mi da svojo hčer, ne bi vedel jaz, kam jo odpeljati. Da mi je z ozirom na moje malo premoženje rekel v svojem ponosu, da sem ubog berač, bi se mu bil gotovo osvetil za čast svojega plemenitega rodu. Toda on je oče moje Marysje, Bog ga ohrani! Nič drugega mi ni kazalo, nego oditi čez mejo moje domovine.

Ko sem zastavil še neke dragocenosti svojih dedov, postal sem posestnik 300 dukatov, ki sem jih dal spoštovanemu gospodu Woršyanskemu na obresti. Nato sem se ločil v solzah in v težkih vzdihih od Marysje, ponoči sem se odpravil na pot, in sledečega dne sva krenila jaz in moj sluga na konju proti vzhodu.

Morala sva potovati preko Časlave do Haysina. Po dvorih in krčmah sva prenočevala in naposled sva došla do Umana, za katerim se že razprostira enolična temna

stepta. Moj sluga je jahal naprej, udarjal na teorban in peval, a meni se je zdelo, da leti pred menoj ptica, ki sem jo lovil — namreč slava, — dočim me je druga ptica — hrepenenje — ustavljala na potu.

Nameraval sem se nastaniti v Mohylni, kjer je svoj čas bil za polkovnika moj oče.

Toda do Mohylne je še daleč, ker hvala Bogu, poljska država se širi na široko; razventega se mora jahati preko stepe, kjer se noč in dan pode Tatarji, da mora biti človek vedno oprezen.

Med potjo sem se čudil vsemu, ker sem prvič prišel na Ukrajino, kjer sem srečal same neznane stvari.

To je vojskeželjna dežela, prebivalci so trdnější in hrabrejši nego pri nas, in v žilah kmetov se pretaka ponosna kri, katere se ne sme sramovati niti plemič.

Če človek pride v naselbino, komaj da privzdignejo kmetje pokrivala, čeprav vedo, da si plemiškega rodu, gledajo ti naravnost v obraz. V vsaki koči se tamkaj najde sabelj in pušk, in marsikateri kmet nosi orožje v roki, kakor drugje plemiči.

Kljubovalna je narava teh ljudi. Ne da jo mnogo na uradnike poljske države, radi česar jih je že država kaznovala in jih bo še. Postalni so tako drzni in izzivajoči vsled bližine poganov in radi vedne pripravljenosti na boj.

(Dalje.)

*) Za jezdecem sedi črna skrb.

predsednik Hein gre in da pride nov. (Viharno, ponovno ploskanje.) Tisti, ki je hotel nas ugonobiti, ki nam je dal marsikatero brco in napravil škode, kolikor je bilo v njegovi oblasti, ni več naš šef. Vlada gre, ljudstvo pa ostane. Pod vladno Heina so bile naše samo batine, naše samo dolžnosti; zato nismo prej mirovali, da smo izvojevali današnji krasen uspeh. (Živio in hvala-klici.) Upajmo, da Heinov naslednik ne bo tako slab, kakor je bil Hein; saj slabšega na Koroškem sploh nismo imeli. Kdor se hoče o tem prepričati, naj le pogleda na kup postav, ki so bile od deželne vlade pod Heinom predložene v sankcijo. (Klici: Kulturni svet!) Kamor pogledamo, povsod smo prikrajšani v pravicah. Govornik izreče svoje veselje nad organizacijo slovenskih županov in jo priporoča kot zelo potrebno, opozarjajoč na prenešeni delokrog občin ter prosi, da ga organizacija slovenskih županov v rešitvi tega važnega vprašanja podpira. (Živahno odobravanje.)

Državni in deželni poslanec Demšar, od zborovalcev z živio-klici in ploskanjem pozdravljen, izvaja: Dragi sosede, slovenski koroški bratje! Pozdravljam vas kot kmetiski zastopnik sosedne Kranjske! Želim, da bi današnje zborovanje imelo obilo uspehov, da bi se načrt, ki se bo danes sestavil, izvedel in bi današnji dan pomenil resnično vstajenje slovenskega koroškega kmeta; to je tembolj želeli, ker nam že stara beseda spričuje, da s slovenskim kmetom stoji in pade slovenski narod. (Odobravanje.) Pomeni pa tudi padec enega najhujših nasprotnikov, barona Heina, katerega ime spominja na kranjskega, njegovega brata, ki ga ima zgodovina kranjskih Slovencev zapisanega v črnih bukvah (bučna veselost), toda boj slovenskega kmeta ga je odpravil s površja; kakor se je Kranjska, upamo, da se bo tudi Koroška z odhodom Heina oddahnila! (Odobravanje.) V delu smo se okrepili; zato se ne bojmo nadaljnega dela za organizacijo slovenskega kmeta, ki bo združen s slovenskim obrtnikom in delavcem. (Odobravanje.) Bodimo edini in zaupajmo v besede svojega pesnika:

Noben narod ne zatone,
četudi ga ves svet tepta,
če ohrani v sebi vse vrline,
če ohrani vero v sebe in Boga.

(Živahno odobravanje.)

Potvorjeno ljudsko štetje.

Glede ljudskega štetja poroča gosp. dr. Brejc, da bi mogel govoriti par dni, če bi hotel vse povedati, kar imajo koroški Slovenci na srcu; zato se hoče samo na nekatere opazke omejiti in povedati, zakaj da je ljudsko štetje pri nas slabo izpadlo. Da je slabo izpadlo, moramo izvajati iz molka vlade in nemških nacionalcev, ki imajo slabo vest in se bojijo hrušča in trušča, da ne bi mi še o pravem času nastopili za revizijo ljudskega štetja. Vlada ima pri tem glavno krivdo, ker je ljudsko štetje napačno organizirala. Postavila je komisarije, ki so bili po večini zaupniki nemškega »Volksrata«, po večini učitelji, ki so naši oficijelni germanizatorji in udje nemških napadalnih društev. (Le par izjem je naredila vlada, tam, kjer se ni mogla izogniti. Zato je vlada kot komisarije kar po vrsti izključila vse naše duhovnike, ki poznaajo razmere ljudstva ne samo v duševnem, ampak tudi v družabnem oziru in ki bi mogli pravilno ljudsko štetje izvesti. S tem so že napovedali, kako da hočejo ljudsko štetje izvesti.

Kako so potem štel, je strahovito dolgo poglavje. Predvsem moram konstatirati, da so v nekaterih krajih že komisariji pri tistem pouku, ki ga jim je dal uradnik politične oblasti, med seboj govorili, kaj da bojo smatrali za občevalni jezik in kaj da ne. To velja v krajih, kjer prebivajo Slovenci v drobcih in kjer so določili kot občevalni jezik samo nemški, češ, da mora tam znati vsak nemško. Na ta način smo najbrž izgubili v takozvanih nemških krajih, kakor v Št. Vidu, Trgu, Št. Pavlu slovenske manjšine popolnoma.

Nadalje so komisariji dosledno nagovarjali nemško in s tem uplivali na omahljivce, da so se u dali. Dajali so celo naravnost protizakonite poduke, kaj je občevalni jezik, n. pr. da je to tisti jezik, v katerem govorijo, ako pridejo v — Celovec — to se je zgodilo v celovski okolici — ali so rekli, občevalni jezik je tisti, ki se ga otroci

v šoli poslužujejo. Torej če je šola nemška, potem je to tvoj občevalni jezik! (Medklici: Žihpoljski Lučovnik je tako delal!) Na ta način so nam zlasti v celovski okolici potvorili ljudsko štetje. Nadalje so poklicali v nekaterih krajih ljudi kar skupaj v gostilno. Tam so se dogajali največji škandali. Tam so sedeli nemški »štenkarji« in vsakateri je moral pokusiti ost njihovih žalitev, če se iz strahu že kar vnaprej ni udal. In vendar se po zakonu ne sme v štetje, ki ga vodi uradnik, nihče drug vtikati in uplivati. To se je dogajalo zlasti v velikovškem okrajnem glavarstvu. Klicali so ljudi tudi v šolo, kjer so bili zbrani župan in drugi nemškutarski poglavarji in tja so prihajali posamezniki. Samo en pogled včas, in že vemo, koliko je v takih slučajih ura bila. V šoli se je klicalo kar otroke, če staršev ni bilo doma. Vprašali so otroka Bog ve kaj, koliko je ljudi in koliko živine, občevalni jezik pa so kratkomalo napisali nemški. Po mnogih krajih sploh niso povpraševali po občevalnem jeziku!

Kaj se je pozneje godilo v Celovcu in Beljaku, se je mnogo govorilo in je vložil g. Grafenauer tudi interpelacijo. Poskušali so, da bi naše število kolikormogoče zmanjšali, in če smo v nekaterih krajih kakor v Celovcu kljub temu napredovali, so se hudovali. V Vetrinju smo — po zaslugi naših vrlih zaupnikov — lo pot napredovali celo za okroglo 200 glasov. Seveda so začeli pri tem celovškemu okrajnemu glavarju lasje vstajati. Glavni naš zaupnik bi Vam mogel lepe reči povedati, kako ga je okrajni glavar naravnost zmerjal, kaj da se ima vtikati. (Razburjenje med poslušalci in klici: Škandal!) Kar pa nacionalci delajo, je vse prav! Našega zaupnika se je vprašalo, ali ima pooblastilo! Pri javnih poslih ni treba nobenega pooblastila! Če vidim, da je kdo koga umoril, ga smem naznaniti brez pooblastila! (Viharno odobravanje.) Pa pooblastilo še zadostovalo ni in se je reklo, da mora biti od notarja legalizirano! (Ponovno razburjenje med poslušalci.) Torej stranka, za katero se kdo pritožuje, mora iti k notarju in potem se šele sme drug zanjo pritožiti! To je znak duha, ki je vladal pri nas in v takih razmerah ni mogoče, da bi bilo ljudsko štetje dobro izpadlo. **Posebno moramo grajati celovško okrajno glavarstvo, da je očitno držalo štango nemškim nacionalcem.** (Burni medklici: Škandal!) Imamo dokaze v rokah! Meni je okrajni glavar sicer odgovoril, da je na naše pritožbe uvedel preiskavo, ni pa povedal izida te preiskave; rekel je, da zato ne, ker nisem poblastila priložil! (Ogorčenje med poslušalci! Medklici: Heinov agent!) Vidi se, na kak naravnost ostuden in škandalozen način se je delovalo, in ta nevolja uradov je največ kriva na izidu v celovski okolici, ki sicer ni znan, pa ga lahko po vsem tem slutimo. (Klici: Revizija!) Govornik naznani, da bo v tem pogledu pozneje stavil resolucijo.

Govornik opozarja na rezultat poizvedbe deželnega šolskega sveta koroškega glede jezika, ki ga govore otroci v celovski okolici. Poizvedba se je vršila tajno, pa smo zanjo vendar izvedeli. Tako je n. pr. deželni šolski svet konstatiral, da je v Žrelcu 75% slovenskih otrok, na Žihpoljah 85%. Kako pa se je štel pri ljudskem štetju, ki se je izvršilo približno ob istem času kakor omenjena izpovedba. Postaviti bo treba le uradni dokument proti uradnemu dokumentu, da se izkaže potvora uradnega ljudskega štetja.

O razpustu političnega društva.

G. dr. Brejc poudarja nato, kako silno oficijelno se je izvršil razpust političnega društva. V uniformi, kakor na cesarjev rojstni dan, sta prišla k njemu dva uradnika in zahtevala premoženje društva. Najgrše pa je bilo, da je dala vlada razglas o razpustu društva kolportirati po celi deželi po žandarmeriji (čujte! čujte!), da je povsod raznašala ljudem, da se ne smejo obračati več na politično društvo (Fej-klici zagrmijo po dvorani in prekinejo govornika), to je bila največja in najgrša usluga deželne vlade nasproti nemškim nacionalcem (ponovno ogorčenje in medklici). Na ta način je hotel Hein zadeti naše politično društvo pri korenini, pri ljudstvu!

Vložen je bil rekurz, ki je vsled pritiska slovenskih poslancev imel ugoden

vspeh, sicer tako, da smo vsi prav dobili, Hein in društvo. Naredili smo pritožbo na državno in upravno sodišče, ker je zadeva silne važnosti za Slovence na meji in za Slované sploh. Heinov napad se je torej končal **z veliko blamažo za Heina in nemški »Volksrat«.** Blamaža je večja za Heina, ker se je osebno kompromitiral, zakaj **deželno vladno smo v njenem uradnem listu na laž postavili!**

Mislili so pač, da smejo z nami vse delati. Kot bivši predsednik političnega društva sem poslal popravek in postavil Heina in deželno vladno na laž. (Odobranje.) To omenim, da pokažem na neverjetne razmere, v katerih živimo pri nas v deželi. Neverjetno je pa tudi, da baron Hein potem, ko se je to konstatiralo, ni takoj izginil s površja, kakor bi storil vsak drug. S Heinom se ne bom dalje bavil, ker je za nas mrtev. (Viharno odobravanje.)

Govornik omenja, da je stranka hotela zategavoljo staro društvo in ni ustanovila novega, ker je ves naš boj za pravice in proti krivici in zato načeloma ne odnehamo; drugič ker je to vprašanje veljavno za bodoče ljudsko štetje; nadalje je stranka hotela doprinesiti dokazi, da tudi na Koroškem drevesa nemških nacionalcev ne rastejo v nebesa (tako je!), in ta dokaz smo tudi sijajno doprinesli. (Gromovito odobravanje.) Konečno smo pa hoteli ohraniti tudi zgodovinsko zvezo preteklosti s sedanostjo, zgodovinsko kontinuiteto v politiki koroških Slovencev. (Odobravanje.)

Glede minolih državnozbornskih volitev omenja govornik, da je koroško slovensko ljudstvo v težavnem položaju, v katerem se je nahajalo, dokazalo toliko politične zrelosti, da je upati na lepšo bodočnost. Pri-bije pa, **da so nemški nacionalci celovško okolico to pot naravnost podkupili, deloma pa sterorizirali!**

Tajnik g. Smodej poda natančno poročilo o nadrobnem delovanju političnega društva, ki se z odobravanjem sprejme. Po kratkem poročilu g. blagajnika Podgorca dobi stari odbor absolutorij.

Za predsednika je bil nato zopet z velikim navdušenjem izvoljen g. dr. Jan-ko Brejc, v odbor pa gospodje: poslanec Grafenauer, Gregor Einspieler, župana Fr. Kogelnik in Rudolf Podgorc, Dobrovce, Turk, dr. Rožič, Smodej. Kot namestniki gospodje: župan Andr. Widman, Gr. Pak, Andr. Wutti. Kot pregledovalca računov gospoda Schöff in Erat.

Z velikanskim navdušenjem in soglasno so bile nato sprejete sledeče resolucije:

Dr. Brejc: XXI. občni zbor »Katol. političnega in gospodarskega društva za Slovence na Koroškem« konstatuje, da so se pri zadnjem ljudskem štetju na Koroškem vobče, zlasti pa v mestu Celovec ter v okrajnih glavarstvih Celovec, Beljak in Šmohor na škodo slovenskega življa godile naravnost škandalozne reči, da se je štetje po mnogih krajih vršilo na popolnoma nepostaven način, da se ni samo posamezne osebe in družine, ampak cele naselbine, velike vasi in občine na papirju ponemčilo in na ta način na tisoče slovensko govorečega prebivalstva zatajilo in ljudsko štetje tako potvorilo, da niti približno ne odgovarja dejanskim razmeram. Vsled tega občni zbor najodločneje ugovarja zoper vsaktero upoštevaje tega falzifikata od strani ktere-koli javnih oblasti v ktere-koli namene, izjavlja, da tega ljudskega štetja nikdar in pod nobenim pogojem ne more priznati, marveč zahteva, da se isto v celoti ali pa vsaj v mestu Celovec ter v okrajnem glavarstvu Celovec, Beljak in Šmohor po popolnoma objektivnih in od nemškega Volksrata neodvisnih organih ponovi in popravi.

G. Turk: Protestiramo z največjim ogorčenjem zoper izzivalno in žaljivo vedenje uradnic na celovškem kolodvoru in drugod nasproti slovenskemu občinstvu in izrekamo globoko obžalovanje, da uprava c. kr. drž. železnice škandaloznemu postopanju teh uradnic še ni naredila konec.

Dr. Arnejc: Zahtevamo ureditev šolstva v slovenskem delu Koroške na ta način, da bo učni jezik vseskozi slovenski in delitev deželnega šolskega sveta in deželnega kulturnega sveta po narodnostih; protestiramo proti pasivni resistenci deželnega šolskega sveta koroškega, ki kljub od-

ločitvi državnega in upravnega sodišča in kljub ukazu ministrstva za uk in bogochastje v zadevi ureditve šol na Strojni, Št. Danijelu in Vogrčah po preteku več mesecev še ni uvedlo slovenščine kot učni jezik na omenjenih šolah in izražamo začudenje, da c. kr. vlada tej anarhiji ne naredi konca; zahtevamo, da se slovenske učitelje nastavlja na Slovenskem in protestiramo proti očitnim šikanam nasproti nekaterim slovenskim učiteljem.

Dr. Rožič: Protestiramo proti krivicam pri sodnih uradih in zahtevamo, da se nam povrne vsaj status quo (to je kakor je bilo prej) in se tako omogoči, da se sčasoma izvede popolnoma ustavno zagotovljena enakopravnost, protestiramo proti imenovanju nemških ali jezikovno nezadostno kvalificiranih uradnikov po jezikovno mešanih krajih in proti brezmiselnemu in sistematičnemu izrivanju slovenskih uradnikov, celo domačinov, iz koroške dežele.

Urednik Smoderj: 1. Protestiramo zoper najnovejše sistematično izrivanje slovenskih železniških uslužbencev, zlasti sprevodnikov na državni progi med Celovcem in Jesenicami in zoper nameravano poštino ravnateljstvo v Celovcu za Koroško in Solnograško, kojega namen je, uvesti na Koroškem kakor pri železnici tudi pri pošti popolno brezpravnost slovenščine.

2. Pozivamo slovensko državnozborsko delegacijo, da iznova in najodločneje zahteva od c. kr. vlade, da odpravi vnebovpijoče krivice, ki se gode koroškim Slovencem pri sodiščih, v šoli in pri c. kr. drž. železnica in eventuelno izvaja najostrejšo posledice.

Občni zbor političnega društva je bil zares sijajen manifest koroških Slovencev in krepak odgovor deželni vladi, obenem pa resen opomin, da vlada naj enkrat naredi konec turškim razmeram na Koroškem! Ljudska volja mora prodreti in bo prodrla!

Slovenci, podpirajte „Mir“ z inseriranjem!

Dnevne novice in dopisi.

Zahvala. Odbor telovadnega odseka Orel za Št. Janž, Sveče in okolico izreka s tem najpristrčnejšo zahvalo neimenovanemu dobrotniku, ki je izročil po velečastitemu gospodu Josu Rudl za naš telovadni odsek vsoto 50 K.

Bog plati! Živel! nasledniki.

Josip Valentinič, t. č. tajnik.

Celovec. (Delavsko društvo.) Kakor vsako leto, se tudi letos razvija življenje v društvu bolj živahno čez zimo. Ob torkih in petkih poučuje gospod Aleš Fric nemško pisavo. Ob četrkih se vršijo pevške vaje. Z velikim zanimanjem pa prihajajo fantje k socialnim kurzom, ki se vrše ob sredah. Gospod konzulent predava o obrtnem vprašanju. Kot govorniki izmed članov so nastopili dosedaj sledeči: Franc Raunik, J. Čeh, M. Štembal. Posebno je bila zanimiva debata zadnjih dveh o alkoholu. Tovarš Štembal je s humorističnim nastopom zagovarjal pijačo: »šnops«. Nastop se mu je posrečil. Želimo ga večkrat slišati! Končno nam je gospod konzulent razjasnil, da ravno žganje nam koroškim Slovencem zelo škoduje. Prihodnji kurz se vrši dne 8. t. m. ob 8. uri zvečer. Tudi drugi prijatelji društva ste vabljeni.

Avstrija na bobnu? Zdi se včasih človeku, da je naša ljuba Avstrija res že povsem dogospodarila. Ker nenadoma prične štediti in skopariti z vinarji, kjer bi prav nič ne trebalo. Zdaj so začeli stiskati pri poštnih znamkah. Tako skoparijo z lepom, da ga na znamkah skoro vobče ni več ni! Človek pritiska znamko po četrt ure na papir, a ne ostane zgoraj in ne ostane. Če pa se na pošti pritožimo, pravijo: »Namažite jih malo z gumijem!« Lansko leto so mi tesarji delali neko streho. A po moderni fasoni so jo tako naredili, da je ob dežju vse skozi lilo. Ko sem se proti polirju hudoval, je rekel: »Papendekel potisnite pod luknje!« Lepa stvar! Isto pri pošti! Zdaj še z lepom štedijo. Naj bi pri ministrskih penzijah malo štedili. Imamo več nego pol stotine penzioniranih ministrov, ki vlečejo deloma po 20 tisoč kron ali še več, za to, da so nekaj mesecev sedeli na ministrskih sedežih. Mi pa izgublamo čas s temi pustimi znamkami!

In če mora kdo mnogo pisati, to ni niti najmanj prijetno!

»Slovenska Straža« posreduje — srečo! Kdo ne želi nekoč zadeti glavnega dobitka? In to niti tako težko ni. Predvsem je treba imeti srečko in »Slovenska Straža« posreduje, da si tako vsakdo, ki si v upanju na glavni dobitok hoče utrgati mesečno par kronic, na prav lahek način pridobi. Torej par kronic mesečno, enkrat en lep pogled boginje Fortune in glavni dobitok mora biti zadet! Ker je tedaj cela stvar tako priprosta in poceni, naj bi nikdo ne odlašal, ampak takoj pisal »Slovenski Straži«, da mu v obliki srečke preskrbi vstopnico v krog tistih srečnih, ki imajo upanje, da zadenejo glavni dobitok. Pri prodaji vsake srečke pa »Sl. Straža« zasluži tudi nekaj kronic, katere ji bodo v prid obmejnih Slovencev gotovo dobro došle. Vsa potrebna nadaljna pojasnila daje in naročilne liste razpošilja za »Slov. Stražo« iz prijaznosti g. Valentin Urbančič, knjigovodja »Vzajemnega podpornega društva v Ljubljani«.

Darila. Slomškov dar po 20 K.: Na inštalaciji č. g. župnika Ivana Sekola v Vogrčah nabrala gđc. L. Sadjak 20 K. — Nadalje so darovali: Daroval neimenovan pod geslom: za večerjo pri »Fabjanu« po gospej Franji Štefe, Ljubljana, 2 K. — D. V. Gabellič, župnik, Bahovišče, 2 K (članarina). — Prispevki p. družnic: Podružnica na Sladki gori 27 K. — Podružnica Šmartno pod Šmarno goro (nabrano pri veseli družbi) 4 K 30 h. — Iz nabiralnika: Iz nabiralnika »Slovenske Straže« v Celju 10 K. — Sklad Mohorjanov: 5.) Mohorjani Kopriva, Primorsko, po častitem gospodu Josipu Knaps, 2 kroni. — 6.) Mohorjani v Podkrošju po župnem uradu 5 K. — 7.) Mohorjani Sv. Duh pri Lučanah po č. gosp. Jakobu Roschmannu 1 K. — 8.) Mohorjani v Makolah, Štajersko, po č. gospodu Mihaelu Lendovšku, župniku, 10 K. — 9.) Mohorjani Zavadnje, pošta Šoštajn, po č. gospodu J. Rozmanu, 6 K. — 10.) Mohorjani St. Jakob v Rožu po č. gospodu Matiju Ražunu, župniku, 15 K. — 11.) Mohorjani Vranjapeč po č. gospodu Francu Kreku, župniku, 3 K. — 12.) Mohorjani Brdo pri Šmohoru po č. gospodu Antonu Šturmu, župniku, 3 K. — 13.) Mohorjani Gotovlje po č. gospodu Jakobu Zupančiču, župniku, 15 kron. — 14.) Mohorjani Šmartno na Paki po župnem uradu 15 K 37 vin. — 15.) Mohorjani Žihpolje po župnem uradu 5 K. — 16.) Mohorjani v Podbrezjah po župnem uradu 9 K 40 vin. — 17.) Mohorjani Št. Jurij na Vinogradih 5 K.

Slov. kat. akad. tehn. društvo »Zarja« v Gradcu si je izvolilo na I. rednem občnem zboru dne 27. t. m. sledeči odbor: cand. iur. Jakob Hodžar, predsednik; stud. iur. Fran Detela, podpredsednik; stud. phil. Ivan Sivec, tajnik; stud. phil. Josip Gombotz, knjižničar; stud. geod. France Verce, gospodar; stud. iur. Joško Šenk, odborniški namestnik.

Slovensko kat. akad. tehn. društvo »Danica« na Dunaju si je izvolilo na prvem občnem zboru v 35. tečaju, dne 25. oktobra t. l. sledeči odbor: phil. Ivan Gruden, predsednik; iur. Filip Orel, podpredsednik; iur. Josip Markočič, tajnik; phil. Franc Požlep, blagajnik; iur. Lovro Bogataj, gospodar; iur. Stanko Majcen, I. knjižničar; iur. Ivan Koch, II. knjižničar; vet. Franc Samec, arhivar; iur. Anton Resman, zapisnikar.

Št. Jurij ob Zili. (Smrt na kosa.) Dne 29. oktobra smo spremljali k večnemu počitku Andrejčevega očeta. Pokojni je bil prava slovenska korenina, mož veselega, pa jeklenega značaja, zanimiv zlasti v pripovedovanju o dogodkih, ki jih je doživel pri vojaki, kjer je služil kot kirasir celih osem let. Zato ga je tudi vse spoštovalo, za kar jamči naravnost velikanska udeležba pri njegovem pogrebu. Vrli domači pevci so mu zapeli v slovo pred hišo in na grobu dve žalostinki, č. gospod provizor Štritof pa je v pretresljivih besedah jemal slovo od moža-poštenjaka. R. I. P.

Logovas. (Pasja steklina.) Dne 6. septembra t. l. je prišel v tukajšnje občino neznan pes, kateri je pri nekem posestniku v Št. Ilju ugriznil kravo, pri drugem posestniku na Trebinji pa kobilu in je bil potem imenovan dan v Št. Ilju ustreljen. To se je naznanilo še isti dan c. kr. okrajnemu glavarstvu v Beljak, katero je pustilo ustrelje-

nega psa pregledati, pri čemur je bilo konstatirano, da je bil pes stekel, na kar se je proglasil pasji kontumac v več občinah. Da je imnovani pes prišel z več živalmi v dotiko, je samoumevno, ker tak pes veliko obhodi in je posebno ta čas največ živine na paši; in res je obolela pri p. d. Irgelnu na Trebinji začetka oktobra junica, katera je dne 6. oktobra poginila, dne 19. oktobra t. m. pa je poginila že druga junica, in pri obeh se je dognala steklina. Posestnikova žena in dekla sta nevedoč kakšno bolezen ima obolela junica, isto preiskovale in zdravile. Ko sta imele pri tem delu na rokah sicer majhne opraske, sta se morale vsled nasveta c. kr. okrajnega glavarstva podati na Dunaj v Pasteurjev zavod, da se jima stavi jo tam skoz 14 dni osepnice proti steklini. Posestnik je vsled tega precej oškodovan. Pri drugih posestnikih je sedaj sicer še živina zdrava in dal Bog, da bi se ta za ljudi kakor za živino nevarna bolezen ne pojavila več. Skoraj po celi Koroški razširjena kuga na gobcih in parkljih je prišla tudi že v našo občino, in sicer v vasi Loči se je v več hlevih pokazala, akoravno se je skušalo razširjevanje bolezni omejiti.

Stenski koledar za leto 1912 je izšel v lepi izpeljavi v tiskarni J. Krajec nasl. v Novem mestu. Cena 40 vinarjev, s poštnino 10 vinarjev več. Za Ljubljano in okolico ima zalogo prodajalna »Katoliškega tiskovnega društva« (prej Ničman) v Ljubljani.

Črna. »Slovensko krščansko social. delavsko društvo« je dobilo od c. kr. davkarije neko pismo z naslovom: An den Katolischen drstrv v ani delasko in Schwarzenbach. Tak naslov pač pove zlobnost in nezmožnost raznih c. kr. uradnikov. Take »novoslovenščine« pač res ne razumemo. Naj bodo gospodje nemškonacionalci le kar lepo tiho, namesto da premlevajo dobro znano frazo, da koroški Slovenci pismene slovenščine ne razumemo. Mi pismeno slovenščino prav dobro razumemo, ne razumemo pa take nemškonacionalne slovenščine nemških, oziroma nemčurskih c. kr. uradnikov. Le čudno, da pride pismo s takim naslovom v prave roke. To pač pokaže pošto v pravi luči; pisma z natančnim slovenskim naslovom se tudi izgubijo, oziroma preromajo v več dežel, predno pridejo v prave roke, akoravno so čisto blizu oddana, tako pismo pa, bi mislil, da bi sam h . . . ne vedel kam z njim, a našim poštam ne dela nobene preglavice. Saj se poznamo!

Iz Celovške okolice! (Kako bi bila Nemcem potrebna slovenščina.) Na zadnjem celovškem semnju dne 23. oktobra je prodajal neki slovenski kmet iz okolice dve lepi žrebeti; ker je bilo blago res pravo, se je dopadlo marsikateremu, tudi nemškemu purgarjem. Vse je zaenkrat hotelo vedeti, kolika je cena. Dotični kmet pa jim ni hotel odgovorjati veliko na njih nemško vprašanje, ker je imel za žrebeti dosti slovenskih kupcev ter ju je tudi Slovencem prodal. Nemcem se je zdelo škoda po žrebetih in so se jezili, češ, da ne znajo slovensko. Eden izmed njih je rekel: »Wir Deutsche sind rechte Trotteln; die Windischen handeln und handeln, wir verstehen aber nichts nud müssen weichen!« Zato slovenski kmetje, pozor! Tudi pri kupčiji se moramo pokazati kot Slovenci! Naj se Nemci le učijo, če hočejo delati kupčije med Slovenci!

Nočemo imeti bolečin v glavi, v križu, zobobola trganja po udih, bodljajev, revmatičnih bolečin v hrbtu in mišicah. Mi rabimo Fellerjev fluid z znamko »Elza-fluid«. Dvanajstletna za poskušnjo stane samo 5 kron franko. Zelodec okrepečujejo, prebavo pospešujejo, tek vzbujajo, krč olajšujejo, zapeko odstranjujejo Fellerjeve odvajalne rabarbara-kroglice z znamko »Elza-kroglice«. 6 škatel franko 4 krone. Razpošilja E.V.Feller v Stubici, Elza-trg št. 67 (Hrvatsko).

Djekše. Tiho in s hitrim korakom je prišla k nam zima, ki posebno pri nas kaže svojo moč s strašnimi viharji, od katerih ljudje po mestih nimajo pojma. Bogati jesenski čas je minul in oblega nas že tužnost. Cenjeni gospod urednik! Žalostni Djekšarji moramo naznaniti, da smo izgubili našega blagega in dobrega gospoda župnika Karola Hraba, ki so devet let med nami z veseljem prenašali križe in težave, katere smo v tem času doživeli. Strašna je zgodovina, ki smo jo morali prestati. Veter nam je raznesel celo vas Hraba so bili na prvem mestu, ki so ljudem svetovali in jih pomilovali. Ogenj je uničil skoraj celo vas in okolico, Hraba so bili, ki so ljudi tolažili,

z nami so čutili, prvi so bili, če je bilo treba pomagati. Vse je žalostno, še celo svetišče božje, naše lepe cerkvice, ki so bile po velikem trudu bivšega župnika vse prenovljene. Prijazna dješka vas ima popolnoma drugo lice, kakor ga je imela pred devetimi leti. Tudi tujci, imenitni in visoki gospodje, so to vedeli, zato so pa vselej gosp. župnika obiskali, ker gospod župnik so imeli tudi prijazno in odkritosrčno besedo, pa tudi odločno, kadar je bilo treba svariti pred slabovernimi zapeljivci. To je naše nasprotnike, ki jih je jako malo po številu, strašansko peklo, dobro so vedeli, da sama beseda gospoda Hraba na Djekšah več velja, kakor vsa nemška liberalna garda, ki je posebno letos igrala posebno zanimivo igro z nadučiteljem na čelu. Ta garda je dolgo pred volitvami in dolgo po volitvah polnila nemške časopise s takimi lažmi, da se jih nazadnje sami sramujejo, ker jim nič ne pomagajo. G. Hrabu izrekamo najtoplejšo zahvalo za vse dobrote. Ohranili jih bomo v najlepšem spominu. (Taki dopisi romajo ponavadi v koš, ker jih gospodje duhovniki ne marajo; toda tega nismo vrgli v koš kot v odgovor na nizkotni dopis v »Freie Stimmen«, kjer se dješki mazač lutrovskih listov zaganja v gospoda Hrabo. Ured.)

Šmarjeta pri Velikovcu. (Zgodnja smrt slovenskega učitelja.) Žalostno so peli dne 19. oktobra naši zvonovi. Naznanjali so tužno vest, da je vzel gospod učitelj Josip Hermetar, po domače Lavrejev sin, tu v Šmarjeti za vselej od nas slovo. Šele v šestindvajsetem letu stoječega strla ga je pljučnica v prezgodnji grob. Prihitelo je k pogrebu veliko učiteljsva in veliko drugih ljudi iz okolice, posebnice iz Velikovca. Umrli je deloval po kratko časa v Črnečah, Galiciji, Kotljah in zdaj nazadnje v Libeličah. Bil je blaga in plemenita duša. Pri pouku ni gledal le na to, koliko se naučijo blebetati otroci nemško, ampak se je oziral tudi na materni jezik, dobro vedoč, da gre do srca le ta jezik in da je mogoče le z maternim jezikom vzgojiti blaga srca. Iz raznih razlogov se rajni javno sicer ni kazal kot narodnjaka, tudi se radi bolehnosti ni mogel izpostavljati sirovim napadom, kakoršnih so deležni slovenski učitelji pri nas na Koroškem, toda v srcu njegovem je gorela narodna luč. Ljubil je našo slovensko mladino, naše trpeče ljudstvo, kateremu se godi taka krivica in je obsojal počenjanje naših nasprotnikov. To je vedel vsak, kdor je občeval zaupno z rajnikom. In še tik pred smrtjo je pokazal isti jasno, da je bil narodnjak. Že kakih deset dni preje namreč radi prsnih bolečin ni mogel govoriti. Zadnji dan pred smrtjo pa je začel zopet govoriti glasno in razločno in sicer je govoril le slovensko. Tudi na nemška vprašanja je odgovarjal le slovensko. Vedel je umrli, da se pri nas na Koroškem slovenski učitelj ne sme kazati Slovenca, a vedel je tudi, da mu zdaj na smrtni postelji to nič ne more škodovati. Ta resnična dogodba kaže našo »mladino« Koroško v žalostni, pa pravi luči. Na odprtem grobu se je poslovil od rajnega v imenu vseh z lepim govorom čast. gospod Dolinar in pri njegovih besedah je rosilo sleherni oko. Počivaj v miru!

Kotmaravas. (Kužna bolezen.) Pri več posestnikih v naši občini je dobila živina kužno bolezen na gobcu in na parkljih, in sicer v Zagorčah pri treh kmetih in potem v Kotmaravasi tudi pri več kmetih; v Zagorčah je že malo ponehala, v Kotmaravasi pa se hoče še širiti.

Velikovec. (Zaupni shod nasprotnikov.) Pred tremi tedni so imeli naši nemškutarji pri Lesnaku shod zaupnikov, med katerimi so bili tudi taki, ki sicer radi povdarjajo, da ne pripadajo nobeni stranki. Na tem shodu so izvolili zaupnika nemškega »Volksrata«, znanega slavnega (?) zgodovinarja portugalske revolucije in inkvizicije, g. Andr. Hornbognerja; tako ima sedaj »Volksrat« tudi nekaj punciranega in pa tukajšnjega posestnika in trgovca itd. Karola Magneta, kanclista pri g. notarju H. Rabitschu. Zdaj se bo velikovsko nemštvo (!) že še nekaj časa držalo. Za načelnika

nemškutarskih »Bauernvereinov« pa je bil izvoljen »gozdni mojster«, g. A. Manner v Grebinju, torej mož, ki ga h gospodarskim zborovanjem ni, pač pa ne manjka na političnih in protislovenskih zborovanjih. Zakaj niso izvolili Mežnarjevega Zepeja v št. Štefanu?

Velikovec. (Vikar Haupt) bo dne 7. novembra t. l. zopet imel v gostilni pri Kolorosu svoje predavanje, in sicer: »Jezus in nemško ljudstvo«. Menda pač ve, da so ravno Nemci v obmejnih in mešanih krajih in nemškutarji po večini najslabši verniki, in jih hoče ogreti z Jezusom za verski čut. Tudi naše želje so, da bi se mili Jezus usmili takih ljudi! Ali pa morda misli lutrovski vikar, da je Jezus prišel samo za Nemce? Mi katoličani vemo, da je prišel za vse ljudi.

Obleka dojenčka

dela že dolgo pred porodom mladi materi skrbi. Mnogo važnejše pa je, da se pouči mati o prehrani otroka, če ga ne more dojiti sama. Racionalno živilo je v tem slučaju »Kufeka«, ker ima v pravem razmerju redilne snovi materinega mleka in ga dojenčki zmešanega z mlekom radi uživajo, lahko prebavijo in prenašajo. Dojenčki se potem tudi dobro razvijajo.

Črna. Kdor pozna Črno, bo vedel, da prebivajo tukaj razen par priseljencev, sami Slovenci; sodeč po napisih pa bi človek mislil, da je Črna pristna nemška vas. Razun par napisov so vsi izključno nemški. Na gostilnah sta na dveh samoslovenska napisa, in še od teh ene je mladi gospodar postal nemškutar in je torej slovenski napis v »zadnjih cugih«. Štiri gostilne imajo dvojezične napise, pa je vendar nemški na prvem mestu, in od teh najnovejši ima samo besedo »Gostilna« namesto »Gostilna«. Tri gostilne imajo samo nemške napise, kamor pa tudi Slovenci pridno nosijo svoj denar. Nemške napise imajo, izvzemši en par, večinoma tudi rokodelci, akoravno imajo za služek večinoma od Slovencev. Sedaj pa šele pridemo k stvari, kar me je do teh vrstic privedlo. Gospod Pernat se je preselil s svoje trgovino v svojo novo hišo, ki je precej večja od prejšnje. Veselili smo se Slovenci tega koraka, ker je gospod Pernat slovenske korenine sin. A na našo žalost smo zagledali nekega dne nad vratmi njegove trgovine nemški napis. Želimo, da bi g. Pernat nadomestil sedanji »Johann« z Janez ali z Ivan ali z Janko. Ali bi samo »J. Pernat« napravil, če že ravno nima poguma, prikazati se kot očiten Slovenec, kakor ima tudi največji ljubljene nemškutarjev M. Punzengruber, s čemur je lahko obema narodnostima ustrezno!

Gorenče. Shod, ki ga je priredilo Izobraževalno društvo št. Peter Ruda v Gorenčah dne 22. oktobra, se je imenitno obnesel. Po blagoslovu so se zbrali domačini pred gostilno pri Buchbauru na prostem. Med tem se pripeljejo na lepo, s slovenskimi trobojnicami okrašenem vozu vrli št. Peterčani. Prišli so tudi vrli žvabekarji. Gospod predsednik Miha Melišnik pozdravi zborovalce, pred vsem gospoda dr. Lamberta Ehrlicha, ki so dospeli na shod iz Celovca, ter jim da besedo; okrog gospoda govornika se zbere mladina in možje, in poslušajo zvesto, vztrajno in pazljivo izvrstni govor. Podamo samo glavne točke: 1. Podlaga vsem stanovom je kmetijski stan, kateri so glavni vzroki, zakaj kmetijski stan propada in kateri so vzroki draginje. Vse je resnica, gola resnica, mi je rekel neki kmetijski fant, kar so povedali. Gospod doktor, iskrena zahvala Vam! Po zborovanju zapoje par pesmi žvabeški pevski zbor. Potem se je vršila igra: »Sveta Neža«, pa samo za tujce zaradi pomanjkanja prostora; za domačine se bo še enkrat ponovila. Vprizorile so igro domača gorenška dekleta; z ozirom na to, da so prvokrat nastopile na odru, smemo reči, da so dobro igrane, posebno Sv. Neža (Omek Jozefa), Lučina (Glančnik Jula), Klaudija (Omek Marija), Emercijana (Borovnik Micka), Simforijan (Burger Janez), Jukunda, Superba, Emilija. Po igri je bila prosta zabava pri Buchbauru; vse je poslušalo žvabeške pevce, ki so krožili lepe narodne pesmice. Na veselo svidenje!

Žabnice. Povodenj v začetku oktobra je tudi pri nas napravila precej škode. Na ce-

sto sredi vasi je voda nanosila toliko peska, da ni bilo mogoče z vozovi naprej voziti. Največ škode je pa v višarskem grabnu. Prvi jez, katerega bi preje lahko popravili z majhnimi stroški, je sedaj skoraj ves razdejan. Sedaj ne kaže drugega, kakor novega postaviti malo nižje. Če se bo pa še čakalo, je pa v nevarnosti še drugi jez in pa žabniške njive ter travniki okrog »angeljna«. To naj premislijo tisti, ki imajo tukaj govoriti, če jim je kaj za blagor kmetov. — Letina zelja, ki je pri nas splošno precej pridelanega, je letos prav dobro izpadla. Prodajamo ga po 10 vin. glavo. — S 1. oktobrom se je zaključila božja pot na sv. Višarjih. Dasi je dva dni pozneje dežilo in v soboto popoldne in nedeljo cel dan snežilo, se je vendar zbralo krog 1500 ljudi na božji poti. Ta dan se je izgubila neka 60letna romarica iz Dvora pri Bovcu. Mnogo so jo že iskali, a je ne morejo najti. V megli je najbrž zašla s pravega pota in ji je vsled snega spodrsnilo ter je padla čez kake skale.

Somišljeniki! Zahtevajte v gostilnah računske listke „Slovenske Straže“! Naročajo se v pisarni „Slovenske Straže“ v Ljubljani.

Politične vesti.

TURŠKO-LAŠKA VOJNA.

Lahom se v Tripolisu silno slabo godi. Vojne ladje vsled viharja ne smejo blizu obali in tako ne morejo dovoljno podpirati operacije čet na suhem. Turkom so se pridružili Arabci, ki dan za dnevom prihajajo kot nekaka »sveta vojna«. Najnovejša poročila vedo povedati, da so Turki celo zavzeli Tripolis. Objavljamo naslednja brzoglasna poročila:

Turške zmage v Tripolisu.

Pri sprejemu diplomatov se je izjavil zunanji minister, da so Italijani v Tripolisu obkoljeni. V bojih, ki so se vršili zadnje štiri dni, so Italijani izgubili 5000 mrtvih, ranjenih imajo 700. **Tripoliški župan** Hasun bej, ki je prestopil k Italijanom, je umorjen.

V zadnjih bojih pri Tripolisu so Turki zaplenili 95 topov, 37 mitraljev, 1700 zabojev municije.

V Carigrad je došla iz Tripolisa depeša Rahmi beja: Italijani so se umaknili nazaj v mesto in so se zabarikadirali. **Naše čete so zavzele tri utrdbe.** Italijani se umikajo v mesto, izgubili so na begu velikansko strelivo in živeža. Arabci so se hrabro borili in se uprav žrtvovali za kalifa. Upamo, da si zopet priborimo Tripolis.

GAUTSCHEV KABINET ODPSTOPI.

Kakor poročajo z Dunaja, je podal celoten Gautschev kabinet svojo demisijo. Bodoči ministrski predsednik bo sedanji grof Stürgkh, notranji minister moravski deželni predsednik Karol pl. Heinold, naučni minister sekcijski šef Maks Husarek, profesor cerkvenega prava na dunajski univerzi; poljedelski minister profesor politične ekonomije na češki univerzi Ciril Horacek; minister za javna dela sekcijski šef Otokar Trnka; železniški minister sekcijski šef Zdenko pl. Forster; iustični minister Hohenburger; trgovinski minister sekcijski šef dr. pl. Rößler; finančni minister dr. R. Meyer; minister za deželno brambo Friderik pl. Georgi; minister za Galicijo Zaleski.

Slovenske občine in slovenska društva! Spominjajte se v svojih proračunih „Slovenske Straže“!

Društveno gibanje.

Sveče. V nedeljo, dne 5. novembra, se vrši pri Adamu mesečno zborovanje »Kočne« s skioptičnim predavanjem. Gledali bomo vožnjo skozi sredozemsko morje ali kaj podobnega. Temu sledi kratek poučen govor. Začetek točno ob 3. uri popoldne. Vstopnina za ude 20 vin, za neude 30 vin. Obilne udeležbe od vseh strani se nadeja odbor.

Želinde pri Velikovcu. V nedeljo, dne 5. novembra priredi Izobraževalno društvo v župnišču na Želinjah shod s sledečim spo-

Vzemite,

ako imate nahod, hripavost, zasliženje ali težko sapo, Fellerjev fluid z znamko »Elsa-fluid«. Sami smo se prepričali pri bolečinah v prsih, v vratu itd. o njegovem zdravilnem, kašelj utehajočem, oživljavačem učinku. Dvanajstotica za poskušnjo 5 kron, dve dvanajstotici K 8-60 franko. Izdelovatelj samo lekarnar E. V. Feller v Stubici, Elsa-trg št. 67 (Hrvatsko).

redom: 1. Igru »Tri sestre« in »Prepirljiva soseda«. 2. Govor. 3. Pobiranje članarine in slučajnosti. Vstopnina za člane 20 vin., za nečlane 30 vin. Začetek takoj po sv. blagoslovu. K veliki udeležbi vabi odbor.

Hodiše. Slovensko pevsko društvo »Zvezda« ima svoj letni občni zbor na nedeljo, dne 12. novembra t. l. ob 3. uri popoldne pri Kramarju v Hodišah. Spored: 1. Pozdrav društvenega predsednika. 2. Poročilo tajnika in blagajnika. 3. Volitev odbora. 4. Razni pogovori in zabava s petjem. K obilni udeležbi vabi društveni odbor.

Črna. Slovensko krščansko socialno delavsko društvo priredi v nedeljo, dne 5. listopada, javen shod v gostilni pri Drolfelniku. Pride govornik gospod dr. Rožič iz Celovca. K obilni udeležbi vladno vabi odbor.

Mohorjani! »Slovenska Straža« Vas kliče! Pri sprejemu Mohorjevih knjig daruj vsak večji ali manjši znesek »Slovenski Straži«!

Cerkvene vesti.

Škofijska konferenca. Milostljivi gospod knez in škof Baltazar se odpelje dne 6. novembra t. l. k škofijski konferenci na Dunaj. Med drugim se bodo posvetovali avstrijski škofje tudi o papeževem dekretu, s katerim se skričijo, oziroma preložijo zapovedani prazniki. Upajmo, da ostane vse pri starem!

Prezentiran je na župnijo Greifenburg č. g. Sigfrid Jörg, župnik v Radlach.

Prestavljen je č. gospod provizor Matveyž Weiss iz Šmarjete v Rožu kot provizor v Javorje.

Razpisana je župnija Radlach do 7. decembra 1911.

Imenovana sta soupraviteljem: župnije Apače č. gospod Karol Hraba, župnik v Šmarjeti v Rožu, župnije Kneža č. gospod Anton Benetek, župnik na Djekšah.

Kupujte pri tvrdkah, ki inserirajo v »Miru«!

Loterijske številke.

Praga, 25. oktobra: 85 46 2 83 73
Gradec, 28. oktobra: 49 15 59 89 30
Dunaj, 28. oktobra: 75 6 35 44 24

Zahvala.

Za premnoge izraze tolažilnega sočutja in sožalja ob smrti naše ljubljene sorodnice, gospe

Angele Merlak roj. Rassinger

izrekamo vsem sorodnikom, prijateljem, znancem in sploh vsem, ki so drago rajnico spremili k zadnjemu počitku, posebno pa oskrbnici Antoniji Saller za njeno skrb in postrežbo rajnici, najiskrenejšo zahvalo.

V Greb. Klostu, 26. oktobra 1911.

Rodbini Rassinger in Switti.

Hiša poceni naprodaj, v kateri se nahaja tudi mala škofiče, četrt ure oddaljena od Hodiške ceste, obsega 17 orolov njiv, travnikov in gozda, krme za 7 glav goveje živine in 1 konja. Hiša je bila nanovo popravljena kakor tudi skedenj. Poleg hiše je tudi še mala kajža z 2 sobama. Cena 10.000 kron. Več pove lastnik Mihael Štandman, Klopice, pošta Vrba ob jezeru (Velden am Wörthersee).

Učenca

za slikarstvo in pleskarstvo takoj sprejme **Friderik Grimm** v Celovcu.

Občutili ste

precejšno olajšavo pri revmatičnih bolečinah, skrnini, nevralgiji ali pri ozeblinah, ako ste uporabili zdravni. priporočeni izdelek, imenovan

Contrheuman.

Lajša in pomiruje bolečine, izsesava otekline na členih, pospešuje njih gibčnost in odstranjuje neprijetno boleče srbenje.

Poprašajte pri svojem zdravniku.

Izdelovatelj in glavna zaloga **B. FRAGNER, lekarna**, c. kr. dvorni zalagatelj, **PRAGA-III., vogel Nerudove ulice št. 203.** 1 škatlica 1 krono.

Proti predplačilu K 1:50 dobi se 1 škatlico " " " 5:— " 5 škatlic " " " 9:— " 10 " } franko

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v vseh lekarnah, v Celovcu: »Pri angelu«, Pavel Hauser, Vikt. Hauser, H. Gutt.

Tržne cene v Celovcu

26. oktobra 1911 po uradnem razglasu:

Blago	100 kg				80 litr. (biren)	
	od		do		K	v
	K	v	K	v		
Pšenica	—	—	—	—	—	—
Rž	—	—	—	—	—	—
Ječmen	—	—	—	—	—	—
Ajda	—	—	22	76	10	70
Oves	19	6	20	84	6	97
Proso	—	—	—	—	—	—
Pšeno	—	—	32	16	—	—
Turščica	—	—	20	33	12	20
Leča	—	—	—	—	—	—
Fižola rdeča	—	—	—	—	—	—
Repica (krompir)	—	—	8	44	3	80
Deteljno seme	—	—	—	—	—	—
Seno, sladko	6	—	8	50	—	—
„ kisló	4	20	6	—	—	—
Slama	3	50	4	50	—	—
Zelnate glave po 100 kos.	8	—	16	—	—	—
Repa, ena vreča	—	—	—	—	—	—
Mleko, 1 liter	—	24	—	28	—	—
Smetana, 1	—	60	1	20	—	—
Maslo (goveje) . . . 1 kg	2	80	3	20	—	—
Sur. maslo (putar), 1 „	2	80	3	60	—	—
Slanina (špeh), pov. 1 „	2	20	2	30	—	—
„ sur. 1 „	2	10	2	20	—	—
Svinjska mast . . . 1 „	2	20	2	40	—	—
Jajca, 1 par	—	12	—	14	—	—
Piščeta, 1 „	2	80	3	60	—	—
Race	—	—	—	—	—	—
Kopuni, 1 par	—	—	—	—	—	—
30 cm drva, trda, 1 m ²	3	—	3	40	—	—
30 „ „ mehka, 1 „	2	60	3	—	—	—

Živina	Počrez		100 kilogr.				Prignalo	Prodalo
			živa		zaklana			
	od	do	od	do	od	do		
	v kronah							
Konji	—	—	—	—	—	—	—	—
Biki	—	—	—	—	—	—	—	—
Voli, pitani	—	—	—	—	—	—	—	—
„ za vožnjo	—	—	—	—	—	—	—	—
Junci	—	—	—	—	—	—	—	—
Krave	—	—	—	—	—	—	—	—
Telice	—	—	—	—	—	—	—	—
Svinje, pitane	—	—	—	—	136	140	43	43
Praseta, plemena	—	—	—	—	—	—	—	—
Ovce	—	—	—	—	—	—	—	—

Živinski sejm je bil zaradi kužnih bolezni zaprt.

Jožef Božič v Celovcu

Beljaška cesta št. 14

trgovec z mešanlm blagom

kupuje in prodaja vsakovrstne deželne pridelke, kakor žita, maslo, sir, jajca, mleko itd. Zlasti priporoča

patentirano olje za večno luč in oglje za kadilnice

vsakovrstno kadilo, francoski in navadni stenj, voščene in druge cerkvene sveče itd.

Sukno. Koci. Konjske odeje. Vezivo

(Stickgarn) v različnih barvah in vsaki velikosti se dobiva v Velikovcu v tovarni volnenega blaga **Jakob Pogatschnigg**. Tudi kupujem in v zameno z blagom prejemam ovčjo volno.

Če kašljate,

ste zasliženi, nahodni, nimate teka, ste hripavi, težko dihate in se ponoči potite,

če občutite v prsih bolečine, če vas nadlegujejo katarne bolezni, pomeni to, da ste se prehladili ali dobili influenco; zato je priporočati, zavarovati se pred hudimi boleznimi s pravočasno odstranitvijo malih slabosti. Temu namenu najbolje služi z zlato kolajno in častno diplomo odlikovani, od mnogo zdravnikov priporočeni

Örkényjev sirup iz lipove strdi.

Cela vrsta zahvalnih pisem potrjuje dober učinek tega domačega zdravila. Kot vzorec steklenico za 3 K, veliko stekl. za 5 K ali 3 stekl. franko za 15 K naročite po povzetju pri edini glavni zalogi

Hugo Örkény-jeva lekarna

Budimpešta, Tököly-cesta št. 28, zaloga 36.

V zalogi Družbe sv. Mohorja v Celovcu

je nanovo izšla knjiga:

Življenje svetnikov in svetnic božjih.

Spisala dr. J. Rogač in M. Torkar.

Dva dela, druga izdaja.

Cena: Mehko vez. K 8.—, za družnike K 6.—, po pošti franko K 1.— več. — V dva dela trdo vez. z usnatim hrbtom K 12.—, za družnike K 8.—80, po pošti franko K 1.— več.

V najem se da dobro idoča gostilna in trgovina z mešanim blagom

v »Narodnem domu« v Grebinju na Koroškem.

Prosilci morajo biti izučeni trgovci in se oglašiti ustmeno ali pisмено pri »Hranilnici in posojilnici v Velikovcu« do dne 15. novembra 1911.

Skrbljiva mamica

ne odlašaj dolgo pri kašljanju otrok in poda takoj zdravniško priporočeno, po iznenadljivo hitrem uspehu znano sredstvo

Thymomel Scillae.

Izvolite vprašati svojega zdravnika.

Steklenica K 2.20. Po pošti franko proti predplačilu K 2.90. Tri steklenice po pošti franko proti predplačilu K 7.—. Deset steklenic po pošti franko proti predplačilu K 20.—.

Izdelovatelj in glavna zaloga **lekarna B. FRAGNER, c. kr. dvorni dobavitelj, PRAGA-III., ogel Nerudove ulice št. 203.**

Pozor na ime izdelka, izdelovatelja in varstveno znamko!

Dobiva se v večini lekarn, v Celovcu »Pri angelu«, Pavel Hauser, Viktor Hauser, H. Gutt.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda.
Zaloga pri Jv. Perdanu v Ljubljani.

**MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Te vžigalice
sovpri družbi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI

Zahtevajte in kupujte pri vseh trgovcih slovenske

Ciril in Metodove vžigalice

ki so priznane najboljše.

Glavna zaloga pri tvrdki Ivan Perdan v Ljubljani.

VŽIGALICE
družbe sv. Cirila in Metoda.
Zaloga pri Jv. Perdanu v Ljubljani.

**MAL POLOŽI DAR
DOMU NA ALTAR!**

Te vžigalice
sovpri družbi sv. Cirila in Metoda
v LJUBLJANI

Lovske puške

Prva borovska
orožnootvar-
niška družba

Peter Wernig,

vseh sestav, prizna-
no delo prve vrste, z
najboljšim strelnim
učinkom, priporoča

družba z omej. zavezo
: v Borovljah
na Koroškem.

Ceniki brezplačno in poštne prosto.

Zaradi bodočega novozidanja

hiše je krojno blago po
znižanih cenah
naprodaj.

Za prekupce posebne cene.

Z velespoštovanjem

ANTON RENKO, Celovec,
vogel Novi trg in Kramerjeve ulice.

Lekar- narja A. Thierry-ja balzam.

Edino pristen z zeleno redovnico kot varstveno znamko.

Postavno zavarovano.
Vsaka ponaredba, posnemanje in raz-
prodaja drugih balzamov z znamko,
ki lahko moti, se bo sodnijskim potem
zasledovalo in kaznovalo. — Nedoseg-
ljivo zdravilno sredstvo proti vsem
boleznim dihal, pri kašlju, zasliženju,
hripavosti, olajša katár, prsne in
pljučne bolezni, posebno dobro sred-
stvo pri influenci, želodčnim boleznim,
vnetju jeter in slezene, netečnosti,
slabi prebavi, zapeki, proti zobobolu
in ustnim boleznim, trganju v udih,
opeklinami, prischu itd. 12/2 ali 6/1 ali
1 velika specialna steklenica K 5-60.

Lekarnarja A. Thierry-ja
edino pristno
centifolijsko mazilo

zanesljivo in sigurno učinkujoče proti vsem
še tako starim ranam, tvorom, ranitvam,
vnetjem, uljesom, odstrani vse tuje reči iz
teles in prihrani marsikatero bolešno ope-
racijo. Zdravilno sredstvo proti še tako
starim ranam itd. 2 lončka staneta K 3-60.

Izdelovatelj: Adolf THIERRY,
lekarna PRI ANGELU VARIHU
v Pregradi pri Rogatecu.

Dobiva se skoro po vseh lekarnah. Na debelo v medicinaldrogerijah.

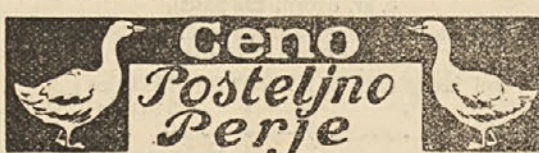

Kdor rabi

dobro in pristnobarvne zimske barhente, flanele
za srajce in drugo perilo, lanene in bombažaste
kanafase, cefire, platno, inlet, brisače, rjuhe, zim-
sko blago za dame in gospode, žepne robce in
druge tkanine, naj se obrne zaupno na kršč. tvrdko

Jaroslav Marek ročna tkal-
nica št. 39,
v Bistrem pri Novem mestu ob Met. (Češko).

V zalogi imam tudi veliko množino ostankov
zimskega barhenta, flanele, kanafasa itd. in raz-
pošiljam v zavojih po 40 m za 18 K, prve vrste
za 20 K franko po povzetju. Vzorci se pošiljajo
zastonj in poštne prosto. — Od ostankov se
vzorci ne pošiljajo. — Dopisuje se slovensko.

1 kg sivega skubljenega K 2—, boljšega K 2-40, polbelega
prima K 2-80, belega K 4—, prima puhasto mehkega K 6—,
najfinejšega K 7—, 8— in 9-60. Siv puh K 6—, 7—, bel
prima K 10—, prsni puh K 12—. Od 5 kg naprej franko.

Napolnjene postelje

iz debelega rdečega, modrega, rumenega ali belega inleta
(nanking); pernica ca. 180 cm dolga, 120 cm široka, z
dvema blazinama, vsaka ca. 80 cm dolga, 60 cm široka,
povoljno napolnjena z novim, sivim, puhastim in trpežnim
postelnim perjem K 16—, napeljuh K 20—, puhasto perje
K 24—. Posamezne pernice K 10—, 12—, 14—, 16—.
Posamezne blazine K 3—, 3-50, 4—. Pernice 200×140 cm
velike K 13—, 15—, 18—, 20—. Blazine, 90×70 velike
K 4-50, 5—, 5-50. Spodnje pernice iz najboljšega blaga
180×116 cm velike K 13— in K 15— odpošilja po povzetju
ali proti predplačilu

Maks Berger v Deženicah št. 444a, Šumava,
Češko.

Noben riziko, ker je zamenjava dovoljena ali se denar
vrne. Bogati ilustr. ceniki vseh postelnih naprav zastonj.

Zaloga sukna,
platna,
modnega in
manufakturnega
blaga.

Franc Souvan sin

Ljubljana, Mestni trg 22 in 23.

Manufakturna veletrgovina.

Narodno podjetje.

Največja zaloga
preprog.
Popolne opreme
za neveste.

Kmetovalci!

Naročajte litoželezna pre-
nosna kotlišča za pičo,
nove prekucljive pre-
nosne kotle kakor tudi parilnike, bakrene kotle za žganje
kuhati, poljedelske stroje in vse druge potrebščine železnine pri
Veletrgovini z železnino „MERKUR“ Peter Majdič, Celje.

Hotel Trabesinger v Celovcu

Na kolodvoru pričakuje gostov domači
omnibus.

Velikouška cesta št. 5

se priporoča

potnikom, ki prenočujejo v Celovcu.

Tukaj najdejo lepe, snažne in pozimi
zakurjene sobe po 1 K do 5 K, okusne
jedi, dobro pijačo poceni.

Veliko dvorišče za vozove in trije hlevi
za konje.

Za zabavo služi **keglišče,** pozimi
zakurjeno.
Poleti sedi na **senčnatem vrtu.**

V tem hotelu najdeš vsak dan prijetno sloven-
sko družbo, posebno ob sredah zvečer.

Velike dvorane za shode in veselice.

Podružnica Ljubljanske kreditne banke v Celovcu

Delniška glavica K 8.000.000.

Rezervni fond čez K 800.000.

Denarne vloge
obrestujemo po **4 1/2 0/0** od dne vloge
do dne vzdiga.

Kolodvorska cesta 27, v lastni hiši.

Zamenjuje in eskomptuje izžrebane vrednostne papirje in
vnovčuje zapadle kupone.

Daje predjume na vrednostne papirje — Zavaruje srečke
proti kurzni izgubi.

Vinkuluje in devinkuluje vojaške ženitninske kavcije.
Eskompt in incasso menic Borzna naročila.

Centrala v Ljubljani. Podružnice v Splitu, Trstu, Sarajevu in Gorici.

Turške srečke Šest žrebanj na leto. Glavni dobiček.
300.000 frankov. Na mesečno vplačev. po K 8— za
komad. **Tiske srečke s 4% obrestmi.** Dve žrebanji
na leto. Glavni dobiček K 180.000. Na mesečno vpla-
čevanje po K 10— za komad.

Prodaja vseh vrst vred. papirjev proti gotovini po dnevnem kurzu.